

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno napre. plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—		35—

„Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno 25 po nakaznici.
Na samo oplašena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 20 K

Poština plačana v gotovini.

Sokolstvo in klerikalizem.

Slovenska krščanska socialna zveza v Ljubljani, Hrvatska katoliška ženska zveza in Hrvatski Katoliški narodni savez v Zagrebu so naslovili na Jugoslovanski sokolski savez odprto pismo, ki je bilo priobčeno tudi v klerikalnih časopisih. V njem stavijo do Saveza sedem vprašanj, ki nanja zahtevajo točnega odgovora. Tega odgovora dolgo ni bilo in že smo mislili, da se naše starištvino pripravljajo na temeljit odgovor. Za nekaj tednov pa čitamo v Slovencu ta odgovor, ki ga seve Slovenčev uredništvo primerno komentuje. »Starištvino ne uvidi potrebe odgovarjati...« Bravol! To je edino pravi odgovor na sofizme »odprtega pisma«, ne glede na to, da stoji Sokolstvo mnogo previsoko, da bi priznavalo uvodnim navedenim društvom legitimacijo za tako interpelacijo.

»Odprto pismo« navaja sicer dobesedno znano mariborsko resolucijo 1920: »Klerikalizem in Sokolstvo se izključujeta. Kdor vztraja, jema klerikalno svetovno naziranje, po katerem prihaja vera v politiko, da se ustvari gospodstvo mednarodne katoliške hierarhije nad državo in nad duhovnim življenjem državljanov, kdor misli, da je na polju umske razsoje dopuščeno samo ono, kar dopušča ta hierarhija, ta ne more biti Sokol. Sokolstvo spoštuje vsaktero versko prepričanje...« To vse je tako jasno in enostavno povedano, da mora zadovoljiti vsakemu razsodnemu človeku. Ne potrebuje nobenega nadaljnjega vprašanja in pojasnjevanja. To ve tudi klerikalec, ali prav ker je klerikalec, ga na dlan ležeča resnica bode v oči. Proti resnici ne more nastopiti, zato jo — pretvarja.

»Odprto pismo« si napravila stvar lahko, tako lahko, da je prozorna in da bi jo žalili, ako jo imenujemo samo navno. Z velikanskim logičnim saltomortale prehaja od klerikalizma na krščanstvo in katoliško cerkev ter sklepa: Kdor je katolik, ne more biti Sokol —

deš, to je smisel mariborske resolucije. Na tej osnovi si potem priroja onih sedem vprašanj.

Katoliška cerkev, krščanstvo, hierarhija, katoliški episkopat, papež, klerikalizem — vse to vrže v en lonec, premeša in prevrne, iz te zmesi pa dobi novi eliksir — vero. Vprašanje, ki ne zna ločiti vere in krščanstva od katolicizma ali celo od klerikalizma, ne zasluži odgovora.

»Odprto pismo« samo razkrinka klerikalizem, ki ga mora pobiti vsak prosvitljenelec: s plaščem vere in krščanstva odevati vse nečednosti in nenravnosti. Ako potem biješ po teh nečednostih in nenravnostih, pa ti zavili, da si proti veri in krščanstvu. Proti veri so oni, ki jo izrabljajo v svoje presneto posvetne namene, proti krščanstvu oni, ki načela krščanstva postavljajo na glavo.

Le klerikalec more trditi, da živi krščansko življenje, pri tem pa goji nizkotočno sovraštvo do svojega bližnjaka, hlepi za bogastvom, se povzbuje nad drugimi, ti jemlje čast in poštenje, prešestvuje itd. Morete li vzdržati trditve, da je današnja katoliška cerkev s svojim sijajem, bogastvom, s svojo ošabno hierarhijo še Kristusova cerkev? Morete li iskreno kazati, da večina katoliške hierarhije živi resnično krščansko življenje? Morete li ravno od najvernejšega človeka zahtevati, da sledi brezpopojno takemu duhovnemu vodstvu? Ali ni v očeh pravega krščanskega človeka čisto pravilno, ako stigmatiziramo to popačeno krščanstvo kot to kar je: klerikalizem? Klerikalcu v usta vzeti krščanstvo — je blasfemija.

Zato na onih sedem vprašanj lahko odgovorimo z enim stavkom: Sokolski pravstveni zakoni ne nasprotujejo krščanskim moralnim naukom, marveč jih izpopolnjujejo, prav zategadelj klerikalec ne more biti Sokol. Sapienti sat!

Brat Samo.

Profil povratku Habsburžanov in Hohenzollerncev.

Berlinska »Vossische Zeitung« priobčuje razkritja o zvezni pogodbi med Čehoslovaško in Francijo. Ta zveza tvori samo del celega omrežja zvez, ki so bile sklenjene med Čehoslovaško, Jugoslavijo,

Francijo in Italijo. Tvorec vseh teh pogodb je čehoslovaški minister zunanjih del dr. Edvard Beneš. Pri njegovem zadnjem posetu v Rimu so iz njegovih konferenc z Giolittijem in grofom Sforzo nastale po-

godbe, v katerih si Italija in Čehoslovaška protistransko jamčita izvedbo saintgermanske in trianon-ske mirovne pogodbe. S temi pogodbami je Čehoslovaška zavarovana proti Madžarski, Avstriji se garantira posest treh zapadno ogrskih županij ter zabranjuje ustanovitve donavske federacije, s čemer je izključena vsaka habsburška agitacija. Čehoslovaška republika je že svoječasni avstrijski socialistični vladi obljubila oboroženo pomoč proti vsakemur monarhističnim komplotom. Ko so na Dunaju prevzeli vlado krščanski socialci, je Čehoslovaška izjavila, da bo smatrala vsak monarhistični prevrat v Avstriji kot povod za vojno. To politiko je dr. Beneš uveljavil v Rimu in je kot protidajatev za to priznal rapalsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. S pogodbami, ki jih je sklenil v Rimu, se je na to napotil v Pariz. Dasi francosko-čehoslovaška zveza službeno še ni podpisana, vendar je v bistvu protokolično že sestavljena. Dr. Beneš je v Parizu v živih barvah naslikal nevarnost, ki grozi, ako bi se osnovala donavska federacija in ako bi se ne zajezila habsburška agitacija. S tem je dosegel, da se je Francija popolnoma odpovedala ideji obdonavske federacije, ter ob enem tudi sklenila, da ne bo trpela habsburške propagande. Za enako opasno, kakor donavske federacije smatrajo v Rimu, v Pragi tudi vsako kombinacijo, ki bi imela za svrha, da se deli Nemčije združijo z Avstrijo na monarhistični podlagi. Uvažuje se, da bi bila država, na katere čelu bi stali bodisi Hohenzollernci, bodisi Wittelsbachovci, Italiji ali Čehoslovaški prav tako nevarna, kakor bivša avstro-ogrska monarhija. Zato obsegajo pogodbe dr. Beneš tudi obrambo proti monarhističnim stremljenjem v Nemčiji, kar so v Parizu sprejeli z največjim zadoščenjem. Ako primanjajo te pogodbe z rapalskim sporazumom in z malo antanta, prihajamo do zaključka, da je nastala okrog Nemčije gosta mreža evropskih zvez, ki obsega Francijo, Italijo, Čehoslovaško, Jugoslavijo, Romunijo in tudi Poljsko. Ta konstelacija zasluži v Berlinu in na Dunaju tem večjo pozornost, ker je v teh pogodbah prisojena Avstriji čisto posebna vloga. V Rimu in v Pragi so si na jasnem o tem, da Avstrija, izolirana, ni sposobna za življenje. Ker so češki in italijanski državni načelniki načelno proti donavski

federaciji, dokazuje to indirektno nujnost združiti avstrijske republike z Nemčijo. Italija in Čehoslovaška se tej združitvi ne bosta upirali. Izvedljiva pa je ta združitev samo s privoljenjem Francije...

Pustolovščina Karla Habsburškega.

ČEŠKOSLOVAŠKA PROTI KARLU

— d. Praga, 31. marca. Kakor doznava »Prager Presse«, je čehoslovaška vlada podvzela glede vprašanja bivšega kralja Karla energične korake in se pogaja z Bukareštom in Beogradom. Poleg tega je stopila v stik z ozirom na to vprašanje tudi z francoskim, angleškim in italijanskim kabinetom. Osebe, ki so dobro poučene o položaju v zunanji politiki, so izjavile, da je podjetje bivšega kralja nresna otročarija, ki ima lahko neugodne posledice. Po sestanku v Brucku, kjer je čehoslovaška vlada že pričela zaupati Madžarski, se je položaj tako izpremenil, da je pričelo to zaupanje giniti. Zavezniki bodo morali v Budimpešti zahtevati solidne garancije, ki bodo izključile, da bi se še kdaj kaj takega ponovilo. Navzočnost razkralja na Madžarskem pomenja stalno ogroženje za nasledstvene države. Sedaj se še ne ve, kako je mogel Karl oditi iz Švice. Če švicarska vlada ne zamore zadržati bivšega kralja, naj se razkralj premesti kam dalje od Avstrije in Ogrske. Češko časopisje meni, da še obstoja nevarnost monarhistične restavracije in da je treba temu gibanju posvetiti največjo pozornost.

AVSTRIJA IN BIVŠI CESAR KARL.

— d. Dunaj, 31. marca. Odsek za zunanje zadeve je na svoji današnji seji najprej izvolil poslanca dr. Gurtlerja za predsednika. Pričetkom seje je zvezni kancelar dr. Mayr poročal o demaršah čehoslovaške, jugoslovenske in romunske vlade v Budimpešti in o tem, da so te države zahtevale, naj se bviš cesar Karl takoj odstrani iz Madžarske. Izjavil je, da je madžarski opravniki Masirevič bil pri njemu in mu naznanil, da bo razkralj Karl v kratkem odšel v Švico. Švicarski poslanik Burghardt je naznanil, da Švica nima nič proti temu, da se razkralj povrne tja. Povratek se bo izvršil v sporazumu z madžarsko in švicarsko vlado, ki bosta izvedli tudi potrebne varnostne odredbe. Tekom seje je zvezni kancelar dr. Mayr še razpravljal o tem, pod kakšnimi okoliščinami se je Karlu posrečilo, da je potoval preko avstrijskega ozemlja na Madžarsko in kakšne varnostne odredbe so se sedaj odredile, da ne bi mogel povzročiti kakih nemirov na svojem povratku. Poudarjal je, da je treba na vsak način zavarovati Avstrijo pred posledicami dogodkov, ki se

Tako piše »Vossische Zeitung«. Njene informacije morda v podrobnostih niso docela točne, v bistvu pa gotovo odgovarjajo resnici.

sedaj vršijo na Madžarskem. Nato je zvezni kancelar poročal o svojem potovanju v London in Pariz.

AVSTRIJA IN ZAPADNA OGRSKA.

— d. Dunaj, 31. marca. Na večerajšnji seji upravnega urada za Zapadno Ogrsko je bila sprejeta resolucija, s katero se naproša deželna uprava, naj nastopi pri zveznem zunanem ministrstvu za to, naj bi Avstrija takoj zahtevala od zveze narodov, naj se prepreči, da bi Zapadna Ogrska kot sestavni del avstrijske republike s pomočjo vojaške diktature postala monarhija. V resoluciji se glasi nadalje, naj Avstrija obenem zahteva, naj antanta zasede Zapadno Ogrsko.

NEMCI O KARLU.

— d. Berlin, 31. marca. Večerni listi se pečajo s položajem, ki je nastal za Madžarsko vsled povrnitve razcesarja Karla, in se strinjajo v tem, da je s tem pučem nastala nevarnost za vso Osrednjo Evropo. Vendar upajo, da se bo bivši cesar kmalu odstranil, ker to energično zahteva mala antanta.

ANTANTA IN KARL.

— d. Washington, 31. marca. »Public Ledger« v Filadelfiji objavlja brzojavko svojega pariškega dopisnika, ki veli, da so zastopniki entente v Budimpešti že poslali španskemu kralju brzojavno prošnjo, da se bvišem kralju Karlu v Španiji dovoli azil. Dopisnik doznava nadalje iz verodostojnega francoskega vira, da zahteva Francija brezpopojno izvedbo mirovne pogodbe v Neuillyju in da ne bo odobrvala nobenih odredb, ki bi ogrozile Italijo in nasledstvene države. Jasnno je, da bi restavracija Habsburžana v Budimpešti povzročila neizvedbo neuillyskega miru in dovela vzpostavitev stare Ogrske. Francoski zastopnik v Budimpešti je že poslal ministru za zunanje posle noto, ki govori o zadržanju vlade zoper restavracijo Karla Habsburškega za kralja Madžarske.

— d. Pariz, 31. marca. V torek zvečer je naznanil angleški vrhovni komisar v Budimpešti madžarski vladi v imenu ententnih velesil, da

Irma Polakova.

Sofija Borštnikova:

Rada ustrezem Vaši želji, da naj kaj povem o naši Irmi, ki slavi 2. aprila 25letnico svojega umetniškega delovanja na zagrebškem gledališču. Evo nekoliko prijetnih spominov!

Moje starejše, že odrasle sestre so se me usmилile ter me vzele s seboj k predstavi, ki se je vršila še v starem, bivšem nemškem gledališču, katero je kasneje pogorelo. Bila sem še zelo majhna deklica. Tako sem sedela na »nobel« galerijah za celih 20 kraljarjev. Igrali so Nemci igro »Ja, so sind wir«, ne vem katerega pisatelja.

Poleg mene na desni strani je sedela debela gospa, ki se je vedno prijazno smehljala, in silno sem se čudila, ko sem slišala, da ona ni nič plačala za vstopnico; zato, ker njena hčerka igra pri tej predstavi.

Bila je mama Irmina. In res, videla sem na odru malo deklico, ki je predstavljala dečka. Bila je zelo elegantno oblečena, v sivi deški obleki ter je neustrašeno in veselo po odru skakala in govorila. To je bila mala Irma Polakova. Takrat

sem jo videla prvič na odru, ali za mene je bilo dovolj. Vso noč nisem spala in vedno sem mislila na to, kako bi tudi jaz rada igrala takega malega dečka.

Čez par let pa sem se silno razveselila, ko je prišla v staro čitalnico, ki je bila v Šellenburgovi ulici, mlada, tudi še otroška deklica, Irma Polakova k našim diletantskim skušnjam, ki so se vršile v stari čitalnici vsak večer v prvem nadstropju.

Irma ni bila kaj vsakdanjega. Skakljala je po sobah kot mlada srnica z velikimi rjavimi, lepimi očmi, zelo kratka krilca in male nožice in vedno je žvrgolela in pevčevala kot škripanček. Po plečih pa so ji visle dolge kite s svilnenimi trakovi. Bila je zelo srčkana, izgledala je tako nekako aristokratsko. Pa že takrat je znala prav energično zahtevati velike in lepe naloge. Zanimalo pa jo je vedno bolj petje kakor dramske naloge.

Takrat sem postala njena mlada oboževalnica. Takoj, ko sem jo slišala prvokrat peti pred skušnjo v sobi, v kateri so nekdanji čitalniški pevci svoje vaje zvečer ob osmih, je Irmina sedla h glasovirju in zapela s tenkim, nežnim

glasom, menda takrat njeno najmlajšo pesmico: »Dirndl von Tirol«, jaz pa, ki sem že od otroških let glasbo zelo ljubila, sem jo poslušala kot zamaknjena. Od takrat ni imela Irma več miru; vedno sem jo pred skušnjami nadlegovala, naj mi zapoje to pesmico. Večkrat mi je ustregla ter pela. »Ali si sitna!« je rekla. »Pa naj bo še danes, potem pa ne več!« Jaz pa sem jo znala preprostiti.

Dobro se spominjam, ko smo igrali v stari čitalnici »Nervozne žene«. Irma je predstavljala blagajničarko v drugem dejanju; pri tistih skušnjah se je pa kregala z Borštnikom, ki je bil takrat režiser. Ne spominjam se več, zakaj, a preprič je bil dokaz njene ambicije za gledališče.

Kasneje sem nastopala v novem deželnem gledališču skupaj z njo. Takrat pa je pela tudi že prvič Esmeraldo v operi »Prodana nevesta« in kasneje tudi »Mamselle Nitouche«, eno svojih najslajnejših kreacij. Spominjam se, da so se takrat dame pritoževale, da je bila Irmina preveč dekoltrirana na odru — seveda takrat je bil to še veliki greh, ali videti je bilo vendar le lepo, — Seveda takrat ni še nihče

slutil, da bodo mlade deklice ob Irmini 25letnici skakale na pol nage ob belem dnevu po ulici.

Odšla sem na zagrebško gledališče in tam sem čez nekoliko let zopet Irmo videla na odru; nastopila je kot gost in bila tudi takoj angažovana. V Zagrebu deluje še danes.

Gospa Irma Polakova je delovala največ v opereti, ali ona ni samo operna in operetna pevka nego je tudi izvrstna igralka. Če se jo gleda v opereti, kako graciozno pleše in ljubko poje — njene in njene stalnega partnerja komičarja Grunda šale so vedno polne humorja in neodoljive. Če sem prišla še tako nerazpoložena v gledališče, Irma Polakova me je razvedrila vselej s svojo temperamentno veselo igro, kakor tudi vse drugo občinstvo.

Kakor je vesela v opereti, tako se zna v resne naloge uživati in poslušalce ganiti do solz s svojim krasnim, čustvenim petjem. Spominjam tu eno njenih resnih partij »Micaelo« v operi »Carmen«. Kako krasno igra in poje to težavno partijo in kako lepa je vedno na odru! »Madame Butterfly«, paž v

»Plesu v maskah« i. dr. so njene uloge.

Ze v stari čitalnici in kasneje ji je Borštnik, videč njeno veliko darjenost, dajal velike naloge, ali bolj vselega značaja, ki jih je vedno igrala z veliko sigurnostjo in živahnim temperamentom.

Ni čudno, da se je njen talent sčasoma tako lepo razvil ter da je, zapustivši Ljubljano, postala slava na operetna diva, ki do danes nima tekmovalke na slovanskih odrih. Zagrebško gledališče ne najde tako skoraj pevke, ki bi bila sposobna, da v polni meri nadomesti Slovenko Irmo Polakovo.

To je par skromnih spominov iz začetnih let njene gledališke kariere. Če bi kdo hotel napisati vse njene kreacije in uspehe, bi gotovo nastala o tem cela knjiga.

Urbančič-Podgrajski:

Pravite in pišete, da je od tedaj že 25 let? Zame je bilo to že večeraj. Ne rečem pa, da ni bilo med tem dolge noči, polne lepih, pa tudi težkih sanj, iz katerih smo se danes prebudili precej trudni, nič kaj zadovoljni, in da nam je zrcalo v svoji poštenosti strahovito malo

so te nasprotne restavraciji Habsburžanov na madžarskem prestolu. —d Pariz, 31. marca. Protest zavezniških vlad proti vzpostavitvi Habsburgovcev je francoski poslanik v imenu zavezniških velesil izročil madžarski vladi v torek zvečer.

PRESENEČENJE V SVICI.

—d Bern, 30. marca. Vesti o prihodu bivšega kralja Karla v Budimpešto so zbudile presenečenje v zvezni zbornici. O odpotovanju bivšega kralja ni bilo nikomur nič znanega. Švicarska oblastva tudi ne vedo nič glede potnega lista. Nadaljuje se preiskava o načinu, kako se je vršilo odpotovanje iz Švice. Glede eventualnega povratka v Švico in glede bivanja na švicarskem ozemlju si zvezni svet pridržuje svoje odredbe. Avstrijsko in madžarsko poslanstvo izjavljata, da nista dali nobenega dovoljenja za odpotovanje bivšega kralja. Tudi ne vedo, po kateri poti je zapustil Švico. Tudi v Bernu živeli brat bivšega kralja, bivši vojvoda Maks in drugi sorodniki niso nič vedeli o njegovem koraku in ga obžalujejo.

—d Dorn, 31. marca. »Journal de Geneve« ugotavlja, da je bivši kralj Karel prelomil svojo besedo, ki jo je dal Švici in izjavljal, da se Švica ne bo prizadevala zopet odpreti vrata in mu dovoliti, da bi užival njeno gostoljubnost.

SOLIDARNOST HRVATOV.

— Zagreb, 31. marca. Zagrebsko časopisje je pokazalo o priliki povratka bivšega cesarja Karla vzorno solidarnost. Vse časopisje je čutilo, da se tiče pustolovščina cesarja Karla v prvi vrsti Hrvatov in da mora ravno Zagreb pobiti vse namere, ki računajo pri tej priliki s tem, da bomo razcepljeni.

FRANCOSKI LISTI IN KARL.

—d Pariz, 31. marca. V »Journal des Debats« zahteva Auguste Gauvain, naj se nasledstvenim državam pomaga pri obrambi proti Habsburgovcem. Jacques Painville primerja v »Liberte« potovanje razkralja na Madžarsko s povratkom grškega kralja in vidi v tem dogodu ku simptome splošnega monarhističnega pokreta, ki bi lahko ogrozil mir v Srednji Evropi. Vsekakor morajo zavezniške velesile paziti.

ITALIJANSKO ČASOPISJE.

—d Rim, 30. marca. Glede prihoda bivšega kralja Karla v Budimpešto piše »Giornale d'Italia«, da bi se Italija in zavezniški odločno uprli restavraciji Karla in zahtevali štiriranje iz Madžarske. — »Corriere d'Italia« pravi, da vlada med

Italijo in nasledstvenimi državami bivše Avstro-ogrske monarhije popoln sporazum glede zadržanja na pram restavraciji razkralja Karla.

DR. SCHAGERJEVE IZJAVE.

— Dunaj, 31. marca. Sekcijski šef dr. Albin Schager, o katerem je znano, da se nahaja v intimnih zvezah z bivšim cesarjem Karlom, se je napram časnikarjem izrazil, da je po njegovih informacijah Karel potoval iz Švice preko Strassburga na Dunaj. O Karlovi avanturi se je izrazil med drugim: »Cesarjev zadnji nastop me je presenetil, ker je v kričečem nasprotju z njegovo politiko, ki mi jo je opetovano pojasnjeval in razlagal. Zdi se, da se cna izmed antantinih sil posebno zanima za razvoj dogodkov na Madžarskem. Zato se je Karel odločil, da postavi svet pred gotovi fakt. Sprva nisem mogel verjeti, da bi bila vest o Karlovem povratku resnična. Bil sem mnenja, da gre za zamenjavo v osebi, in da so zamenjali s Karlom nadvojvoda Albrehta, sina nadvojvode Friderika, ki se je nedavno tega z zapada vrnil na Madžarsko. V tem domnevanju pa sem bil omajan, ko sem izvedel, da je neki madžarski ministerialni uradnik pred dnevi odpotoval v Prangins z namenom, da cesarja poseti na veliki petek, a se je vrnil, češ, da cesarja Karla ni v Pranginsu, odnosno da je obolel. Da bi Karel iz lastnega nagiba prišel na Madžarsko, se mi zdi docela izključeno. Smatram pa za možno, da ga je k temu pregovorila gotova skupina madžarskih politikov, med katerimi se nahajajo na prvem mestu grof Andrassy, bivši minister Benicki in polkovnik Lehar.

—d Budimpešta, 30. marca. V zvezi z obiskom razkralja Karla na Madžarskem, ki se je zgodil, ne da bi bili odgovorni krogi na Madžarskem za to vedeli, prinaša dunajski »Achtuhrabendblatt« izjavo dr. Schagerja glede vesti, da se je polkovnik Lehar s svojimi četami vred dal na razpolago kralju, da je madžarski brzojavni in dopisni urad izjavil, da so take trditve tendenci ozne izmišljotine.

KAREL SE POGAJA.

—d Dunaj, 31. marca. Kakor doznava Korrespondenz Herzog, je precej verjetno, da bo razkralj Karel počakal uspeha jutrišnje seje madžarske narodne skupščine, preden bo odšel iz Madžarske.

—d Dunaj, 31. marca. Nekateri večerni listi poročajo, da je razkralj Karel izjavil, da se pogaja z državnim upraviteljem Horthyjem na podlagi tega, da se zadovolji z madžarsko kraljevsko krono.

Politične vesti.

— Okrajni odbor JDS za Ljubljano ima svoj sestanek danes, dne 1. aprila ob pol 8. zvečer v dvorani na magistratu. Prosi se, da se vsi g. odborniki zanesljivo vdeležijo tega sestanka, kor so na dnevnem redu občinske volitve.

— Ustanovni občni zbor »Gospodarskega društva JDS za poljski okraj.« Včeraj zvečer se je vršil na Poljski cesti pri Grošlju ustanovni občni zbor »Gospodarskega društva JDS«, ki je bil jako številno obiskan. Predsednik pripravljene odbora dr. Josip Klepec je pozdravil številno došlo somišljenika, obrazložil pomen takega društva ter prečital pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Članarina se je določila na letno 3 dinarje. Pri nato sledenjih volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. dr. Josip Kle-

pec, podpredsednik g. Fran Medic, odborniki gg.: Ivan Pestotnik, Andrej Grošelj, Drago Lunder, Arnost Benzenek, France Planinšek, dr. Stanislav Bevk, Paul Stele, Vladimir Simončič, Peter Košak, Jožef Gabrielčič in Lovro Tepina. Namestniki gg.: Fran Zajc, Hinko Valenčič in Ivan Rozman; preglednika računov gg.: Josip Kozak in Bogumil Kajželi; namestnik g. Fran Tominc. — Nato je povzel besedo g. dr. Pavel Pestotnik, ki je v daljšem govoru obrazložil pomen občinskih volitev in važnost paznje pri sestavi kandidatne liste. Ker je bil s tem dnevnim red običnega zbora izčrpan, se je predsednik g. dr. Klepec zahvalil za obilen obisk in pažnjo ter zaključil zborovanje.

— Italijanski poslanik pri Pašien. Beograd, 31. marca. Ministrski

naklonjeno. Zaradi tega naj rajši izpregovorim nekaj o včerajšnjem, nego o današnjem, to je, ne o imenem 25letnem jubileju, marveč o zlatih minolih časih, ko nam tisto, kar bo po 25. letih, še ni bilo nič, pa prav čisto nič mar.

Ako je bilo količkar mogoče, smo se držali svoje devize: »Današnji dan je naš!« — Zlato solnce, lepe ceste, naše dobro razpoloženje in naša koleša no, družega nam ni bilo potreba. Kjerkoli je ležal naš cilj, vsikdar smo ga dosegli. Kaj naj povem o naših lepih kolešarskih isleth na Vrhniko, v St. Vid, Medvode, Skofjoliko, Kamnik itd.? Kolikor teh lepih izletov, toliko veselih doživljajev! Povsod so nas poznali in povsod smo se dobro smeli.

Saurau, ti strah takratnih močnikov, ajdovih žgancev in drugih »domačih jedij« ob vseh državnih in deželnih cestah, kako ti je pri srcu danes po 25 letih? Irma, ali ti ne gre na iskren smeh ob spominu na tiste lepe čase?

Zvečer potem predstava. Pogled skozi luknjo v zastoru, in odločen je bil potek igre. Polno gledišče nas je elektriziralo, da bi vragovo staro mater vzdignili k mazurki. In čim več smeha smo želi,

tem več smo dajali povoda zanj. Oj, vi blaženi časi! In ti, slavno občinstvo, si bilo morda mnenja, da smo bili mi zaradi tebe tu, v resnici pa si bilo ti, ki si nam dajalo življenje in s svojo navzočnostjo neskončno zabavo. Mi smo te iskreno ljubili, kajti zaradi tebe smo živeli svoje srečne čase in svoje zlato življenje. Ako bi tebe ne bilo, ne bi bilo nas, kakršni smo bili.

Ni ga lepšega od igralskega poklica. Seveda v naših časih pred 25 leti to ni bilo tako lahko. Na gažo človek ni smel misliti, kajti bila je za vsako, še tako kratko misel prekratka. Ampak nič za to! Mi smo vkljub svoji tedanji revščini prišli na svoj račun zaradi svoje brezskrbne mladosti in velike ljubezni do svojega poklica.

Ako bi bile razmere pred 25 leti drugačne in če bi si človek takrat mogel domisljati, da bo pri gledišču dosegel nekda »ministrsko« gažo, potem bi se bil v neznanju, da tudi taka gaža danes ni veliko, dal morda omamiti, in v tem slučaju, Irma, bi bilo skoro gotovo, da bi te dne 2. aprila 1921, ko praznuješ svoj 25letni jubilej, na tvojih Denzinih potih v »Mamzel le Nitouch« spremljal tvoj stari »Celestine«.

predsednik Pašić je sprejel v avdijski italijanskega poslanika grofa Manzoni-ja. Razpravljala sta o nenadnem povratku bivšega cesarja Karla na madžarsko ozemlje. Naša vlada se v tem vprašanju popolnoma strinja z italijansko vlado, kakor tudi glede energičnih odredb proti povrnitvi Karla na madžarski prestol. Grof Manzoni je govoril s Pašićem tudi o konferenci, ki se v kratkem vrši v Rimu.

— Romunska vlada in dogodki na romunski meji. Beograd, 31. marca. Danes dopoldne je posestil romunski poslanik Emandi ministrskega predsednika Pašića, kateremu je v imenu romunske vlade izjavil obžalovanje radi incidenta, ki se je pripetil te dni na meji v Banatu. Romunska vlada ni nič vedela o tem ter je pripravljena dati našt državi odškodnino. Nadalje se je govorilo o položaju na Madžarskem o zvezi s povratkom bivšega kralja Karla. Romunska vlada vidi v tem nevarnost ter je v tem vprašanju slozna z našo vlado.

— Minister Pribežević o sporazumu s muslimani. Minister Pribežević je izjavil nekemu novinarju o sporazumu z muslimani med drugim: Mislim, da je vstop muslimanov v vlado koristen za stabiliziranje političnega položaja, ki je nastal v Pašićevi vladi, obenem pa se utrudi tudi politični kurz, s katerim se hoče ustvariti temelj narodnega in državnega edinstva. Vseled tega sporazuma so separatistični elementi izgubili upanje, da bi mogli preprečiti sprejetje ustave, ki zagotavlja notranjo državo. Ker sem za državno edinstvo, sem sprejel sporazum, s katerim je zagotovljena ustava v duhu državnega edinstva in se eliminirajo vsi separatisti s federalističnimi in avtonomističnimi tendencami.

— Vprašanje katoliškega škofa v Vojvodini. Beograd, 31. marca. Med našo vlado in Vatikanom se vršijo pogajanja radi ustanovitve katoliške škofije v Vojvodini. Vatikan se je odločil, da ustanovi takoj po ratifikaciji triadonske mirovne pogodbe škofijo v Vojvodini, do tega časa pa bo imenovan poseben vikar kot komandator. Naša vlada bo za novo škofijsko mesto predložila tri cerkvene dostojanstvenike iz Dalmacije.

— Beograd in dr. Korošec. Zabeležili smo nedavno, da se je dr. Korošec na nekem shodu v Bosni izrazil, da Beograd ni primeren in pripraven za prestolnico takšne države, kakršna je Jugoslavija. Na to Koroščevo izjavo

reagira beogradska »Pravda« in piše: »Ako hoče g. Korošec izpodbijati zgodovinsko pravo Beograda na rang prestolnice, ako hoče trditi, da so solunsko fronto prebili morda Pogačnikovi atelci, ki s pesmijo »Srbe na vrbec, ako hoče, da prevrne vso zgodovino našega naroda, vendar ne bo mogel Beogradu odvzeti njegove zemljepisne lege. Ne more mu vzeti te lege ob izlivu Save v Donavo, njegovega položaja kot vrata iz vzhoda na zapad, njegovega položaja, ki so ga preiskovali v toku krvavih njegovih anal: Rimljani, Avari, Bizantinci, srednjeveški srbski vladarji iz doma Njemaničev... In vsi oni, ki so tekom stoletij prelivali kri okrog tega mesta, v katerem vsak kamen spominja na kak dogodek v bližnji ali daljni prošlosti. V Beogradu niso mogli zniti njegovega pomena niti mnogo večji in silnejši močje, kakor je dr. Anton Korošec, dolgoletni kraljevi podpredsednik ministrskega sveta. Iz Korošca vsekakor ne govori stvarno prepričanje, marveč samo čustvo nebrzdane mrznje, ker je g. Korošec v onem istem Beogradu sam zaigral svojo veliko reputacijo, zasnovano na majski deklaraciji iz leta 1917.« »Pravda« sodba nemara ni neutemeljena.

— Češkoslovaški poslanik pri ministru za šume. Beograd, 31. marca. Danes popoldne je posestil češkoslovaški poslanik Kalina ministra za šume in rude dr. Krizmana.

— Zopet ena Radićeva izjava. Beogradska »Pravda« poroča, da je Radić izjavil uredniku praškega »Časac«, da je sicer za narodno edinstvo, ne gre pa v Beograd, da je proti habzburškemu lesenemu jarmu, toda tudi proti srbskemu, ki je železn. Nadalje se je hvalil, da Anglija radi njega ni dala posojila naši državi in da bo z Madžari in Nemci dobil večino za spreminitev ustave. Antante ne priznava, hoče pa zvezo z Nemci in konfederacijo, kateri naj naložuje kot glavni državni regent. Za Radićevo politično bolezen pač ni primerne imena!

— Madžarska ne mobilizira. Beograd, 31. marca. Naši vojni delegat v Pešti poroča, da so vesti o mobilizaciji in o veliki koncentraciji čet na Madžarskem netočne.

— Madžarske oblasti in naši državljani. Beograd, 31. marca. Iz Pešte poročajo, da madžarske oblasti škarijo naše državljane, ki potujejo čez Madžarsko. Madžarske oblasti vidijo v vsakem našem državljanu vohuna.

Telefonska in brzolavna poročila.

NOVA ČEŠKA STRANKA V AVSTRIJI.

—d Dunaj, 31. marca. Zadnje dni se je na Dunaju vršilo ustanovno zborovanje čeških socijalnih demokratov Nemške Avstrije.

RAZPUST ITALIJANSKE ZBORNICE.

—d Rim, 30. marca. »Tribuna« trdi, da je ministrski svet sklenil, predlagati kralju razpust zbornice. Splošne volitve bi se vršile 15. ali pa 22. maja.

KOMUNISTIČNO GIBANJE V NEMCIJI.

—d Berlin, 31. marca. Jutranji listi ugotavljajo, da položaj v nemirnih okrajih ni več tako napet in da se je odklonilo komunistično geslo za stavko. Včerajšnje glasovnice za stavko v veleberlinskih obratih je pokazalo soglasje delavstva, ki odklanja komunistično parolo za splošno stavko. V Hamburgu je mnogo delavcev, zlasti članov strokovnih organizacij, izstopilo iz komunistične stranke.

—d Berlin, 31. marca. Listi javljajo iz Halleja: Zadnje noč je bil položaj v Osrednji Nemčiji splošno normalen. Samo na nekaterih krajih so se raztresene komunistične tolpe spopadle s policijo. Upajo, da se v najkrajšem času vzpostavijo red in mir.

POLJSKA DEMOBILIZIRA.

—d Varšava, 31. marca. Sprito predvidene ratifikacije mirovne pogodbe in sprico končnoveliavnega sklepa miru z Rusijo so bili odpušteni nadaljnji letniki 1893 do 1898.

MAKS MONTECCUCCI UMRL.

—d Dunaj, 31. marca. Upravitelj avstrijske Länderbauke, Maks Montecucci je na svojem gradu Mittelau umrl v starosti 31 let.

THOMAS O NEMSKI ODŠKODNINI.

—d Nauen, 31. marca. Voditelj angleških delavcev Thomas je izjavil na zborovanju voditeljev strokovnih organizacij Zapadne Nemčije, da Nemčija ne sme poravnati storjene škode z zlatom. Če jo plača v blagu, bi to povzročilo brezposelnost belgijskega, francoskega in angleškega delavstva. Treba je, da Nemčija to poplača z delom. An-

gleško delavstvo je zoper vsako tako politiko, ki bi hotela uničiti nemško industrijo in zahteva, da Nemčija poravnava škodo na tak način, da pri tem kapitalisti ne bodo imeli dobička.

NOTA FINANČNEGA KOMITEJA ZVEZE NARODOV.

—d Pariz, 31. marca. Nota finančnega komiteja zveze narodov, ki razpravlja o pogojih, sprito katerih smatra komite načrte za posredovanje kreditov za izvedljive, se najbrže predloži že jutri dopoldne. Odposlala se bo zavezniškim vladam ter Avstriji. O njej se bo vesti tudi zveza narodov. Nota bo veljala za podlago vsemu nadaljnjemu delovanju. Najvažnejša zahteva, ki se bo stavila Avstriji, bo ta, naj Avstrija ne izdaja več novih bankovcev. Zahtevala bo tudi, naj Avstrija odpravi centralno izdajanje živil in premoaga.

IZVOZ IN UVOZ NEMCIJE V ZEDINJENE DRŽAVE.

—d Nauen, 31. marca. V mesecu februarju je iznesel izvoz v Zedinjene države iz Nemčije skupno vrednost 4.95 milijonov dolarjev, izvoz iz Zedinjenih držav v Nemčijo pa 31.6 proti 18.5 milijonov dolarjev istega meseca lanskega leta.

PROSTA TRGOVINA Z ŽITOM V FRANCIJI.

—d Pariz, 31. marca. Gospodarski odsek zbornice je sprejel predlog, po katerem se s 1. majem dovoli prosta trgovina z žitom in mlinskimi izdelki.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM?

—d London, 31. marca. Na konferenci med trgovinskim ministrom Robertom Hornejem in med izvrševalnim odsekom rudarjev je predložil tajnik zveze rudarjev svoje zahteve, naj bi država dovolila premogovnim industrijalcem neke predumje, da bi se rudarjem moglo izplačati višje plače. Trgovinski minister je izjavil, da je to državi nemogoče. V imenu zveze rudarjev je izjavil Smith, da se je sklenilo, da se 31. marca popolnoma odpokličejo vsi rudarji iz rudnikov s strojniki vred.

Iz naše kraljevine.

— Princesa Džorže in Pavle. V beogradskem »Balkanu« citamo: »Izvedeli smo, da je prihod kraljevičice Džorže in kneza Pavla v Beograd poleg tega, da vidita kralja Petra, v svezi s njihovo ščititvijo, ki jo mora po dvorskem statutu načelno in definitivno odobriti kralj sam. Po informaciji, ki smo jo dobili iz privatnega ali vendar povsem

dalje tednik »Demokrata«, kot glasilo srijskih demokratov za ojačenje misli narodnega jedinstva.

— Strašilo v muslimanskem konviktu. »Hrvatska Sloga« poroča, da se sliši že par noči po vrsti vpilje iz muslimanskega ženskega konvikta v Kečini ulici. Gojenke pripovedujejo, da vidijo vsako noč človeka, ki je vsakokrat drugače oblečen ter ima vsakokrat luč druge barve in se bliža spalnicam. Policija je odredila strogo preiskavo v konviktu.

— Velik požar v Zavidoviču. V nedeljo, 27. t. m. popoldne je izbruhnil v Zavidoviču v Bosni požar pri tamonjski parni žagi. Uničenih je bilo 25 vagonov desk, cela zaloga lesa in 4 majhne hiše. Škoda znaša nad 10 milijonov kron, vzrok požara pa še ni znan.

— Razbojniški napad v Osljeu. Sluga firme brata Hahn Franjo Goldhammer bi moral v torek odnesti vsoto 500.000 kron v Jugoslovensko banko. V Lovački ulici ga je pričakoval bivši ruski ujetnik 20letni Pavel Gutwillen. Ki je dečka udaril s tako silo po glavi, da se je ta takoj nezavesten zrušil. To se je zgodilo ob 9. dopoldne, ko je v dotični ulici najživahnejši promet. Nezavestnega mladega slugo je odnesel nato v vežo bližnje hiše ter ga tam oropal. Ko je pobral ves denar je skušal uiti, a deček se je probudil ter pričel klicati na pomoč. Prihiti so pasanti in drznega roparja prišli ter oddali policiji. Denar so našli nedotaknjen pri njem, dečka pa so morali oddati v bolnico. Sodbi se, da je moral imeti ropar sokrivca, ki mu je javil, da bo deček imel toliko denarja pri sebi. Dogodek je vzbudil v Osljeu veliko senzacijo in najfantastičnejše kombinacije.

Neodrešena domovina.

Tolovajstva fašistov v Postojni.

Z izpraznitvijo Logatca je postala Postojna obmejno mesto. Upalo se je, da se bo splošno stanje izboljšalo. Toda iz Logatca so prišli elementi, ki so pričeli takoj s svojim kulturnim delovanjem. Najprvo so jim bili na poti slovenski napisi, začeli so izzivati domačine in se obnašati arogantno. Ker prvi dan niso mogli vseh napisov pomazati, so storili pa to čez nekaj dni ponoči. Komisar je izdal oglas na Postojno, govoreč o dvatisočletni kulturi, ki jo prinašajo, obenem pa je miril vojake, da naj bodo mirni, čeprav so bili žaljeni kakor tudi njihove zastave v Logatcu. Navduševal jih je, da naj bodo zvesti svoji dolžnosti. Z Rimljani so pošiljali v svoja obmejna mesta svoje najboljšje legije, Italija je s daj poslala nje, da varujejo mejo. 20. marca je vojaštvo lovilo belo modro-rdečo listko. Pet domačinov so takoj aretirali in Čitalnico preobrnili, dobili pa niso seveda nič tega, kar so morda hoteli dobiti. Stopili so v akcijo fašisti. S kapitalom karabinjerjev so se pomenkovali. Kmalu popoldne so začeli ogledovati okna Čitalnice, kje bi se dalo udreti v notranje prostore. Odšli so z ulice v poslopje, po stopnicah navzgor, noseč s seboj steklenice, napolnjene z bencinom. Pot jim je prekrizala lastnica hiše. Proti tretji uri je šel na sprehod sin dobro znane rodbine Severjeve. 8 fašistov za njim. Med meščansko šolo in okrajnim glavarstvom mu zastavijo pot. Vodja fašistovske tolpe ga nahuili, da je on trosil protiitalijanske letake. Dva ga udarita po obrazu, nato vzdignejo svoje okovane palice in hite za njim do hotela »Krone«. Tam je poslal po orožnike, ki so res prišli, in zahteval, naj ga peljejo do g. majerja. To se je zgodilo. Ali gospodja majorja ni bilo mogoče dobiti! Ko ni nič opravil, se je vrnil domov. Pred hišo K. so ga že zopet čakali in porogljivo vpraševali, kako je bilo pri majorju. Eden izmed njih ga udari s palico po nosu. Take reči se gode ob navzočnosti karabinjerjev. Noben Postojčan ni več varen svojega življenja in imetja. Fašisti to sami priznavajo in poudarjajo. Tako se civilizira Postojna z dvatisočletno italijansko kulturo! Ali bo Jugoslavija trpela, da bodo Italijani tolovajsko postopali z Jugoslovenci?

— Iz Pliskovca nam poročajo: Zavedni fantje naše občine so na Veliko noč razobesili slovensko zastavo, ki je močno bodla v oči tako fašiste, kakor karabinjerje, a se je ti niso upali odstraniti, ker so se bali pravih kraških pesti, ki so jim že večkrat pokazale, da si ne dajo jemati svojih pravic. Zavednost naših fantov, ne bodo tako kmalu pogazili pritepeni tuji in njihovo sedanje veselje se bo v doživetnem času spremenilo v žalost! Ziveli zavedni Pliskovčani!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matlici“!

Glasovi iz Koroške.

— Celovec. Občinske volitve za vse občine plebiscitnega ozemlja (opne A. in B.) razen Celovca so določene na dan 24. aprila. Te volitve se bodo vršile na podlagi proporcionalnega sistema. Vsak avstrijski državljani, možni in ženska, ki so rojeni pred 1. januarjem 1901 in so imeli na dan razpisa volitev, t. j. dne 4. marca v občini stalno bivališče, imajo volilno pravico brez ezira na to, ali plačujejo kaj davka ali ne. Prejšnji trije razredi so seveda odpravljeni. Volitve vodi v občini občinska volilna oblast. Ta je sestavljena iz zastopnikov vseh v poštev prihajajočih strank. Kandidate za občinsko oblast morajo v svrhu imenovanja stranke predlagati okrajni volilni oblasti, kateri predseduje okrajni glavar. Slovenci so povsodi predlagali glavarstvu svoje zastopnike v občinski volilni oblast. Toda brez uspeha. Vodja okrajne volilne oblasti v Celovcu je te predloge odklonil na podlagi § 5. odstavka 4 občinskega volilnega reda z dne 22. dec. 1. 1920, po katerem so v občinski volilni oblasti zastopane samo tiste stranke, katere so se udeležile volitev v avstrijsko konstituanto. Na ta način bodo nemške

stranke v slovenskih občinah brez vsake kontrole s slovenske strani delale kar bodo hotele. Citirani § občinskega volilnega reda pa dela vsa čast pravdnosti, modernosti in svobodomiselnosti avstrijske republike. Pripominjamo samo, da se koroški Slovenci volitev v avstrijsko konstituanto niso udeležili, ker njih državna pripadnost tedaj ni bila določena, velik del je pa tedaj sploh bil pri Jugoslaviji. Po občinskem volilnem redu bi se morale razpisane volitve po občinah razglasiti. Toda nemškotarski gorenje tega nikjer ni storili; pač pa so o volitvah molčali z namenom, da bi Slovenci vse roke za prijavo svojih zastopnikov v občinsko volilno oblast, za reklamacije, ki so dovoljene od 20. marca naprej skoraj 14 dni vsak dan 4 ure, in tudi rok za prijavo svojih kandidatov zamudili. Najmanjše število kandidatov (za občine z do 200 glasovalcev) je 7, največje (za občine čez 2000 volilcev) pa 28. Kandidatno listo, katere mora vsebovati za vsakega kandidata tudi namestnika, mora podpisati 25 volilcev. To listo je treba podpisati 25 volilcev. To listo je treba do 9. aprila.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. aprila 1921.

— Volitev v višji šolski svet. Danes se je vršil skrutinji oddanih glasovnic pri volitvi v višji šolski svet iz skupine srednješolskih profesorjev v Sloveniji in Prekmurju. Voliti je bilo 2 zastopnika in 2 namestnika. Oddanih je bilo v celem 287 glasovnic. Izmed teh so bile tri prazne. Izid je nastopen: Prof. dr. Jos. Pipenbacher, začasni vodja realne gimnazije v Ljubljani, je dobil 106 glasov, njegov namestnik prof. Fran Jeran pa 105 glasov, prof. Fran Voglar v Mariboru je dobil 98, njegov namestnik prof. Fran Ravljak v Celju pa 101 glas. Na drugi strani pa je dobil prof. dr. Jakob Zmavc v Mariboru 73, njegov namestnik prof. dr. Breznik iz št. Vida pa 70 glasov. Zmagala sta kandidata naprednih profesorjev, dočim sta ostala klerikalna kandidata dr. Zmavc in dr. Breznik v manjšini. Volitev je pokazala vzgledno disciplino med naprednimi profesorji, kar beležimo z največjim zadovoljenjem.

— Klerikalci hujskajo kmečko ljudstvo. Zadnji »Slov. Gospodar« prinaša uvodnik, v katerem hujska kmete proti državi ter pravi med drugim. Ako hočete sedanjih nered in nejasnost pri davkarjih, ako hočete visoko in krivično osebo dohodnino za Slovenijo, ako hočete visoke carine in užitnine, ako hočete, da vi vse plačujete, drugi na vam gospodarijo z vašimi žulji, ako hočete podpirati verižnike in centraliste in še sto drugih stvari, in ako hočete, da služijo vaši sinovi v Macedoniji in Albaniji, potem volite stranke, ki so za centralizem. Borili smo se proti nadoblasti Nemcev, borili se bomo tudi proti drugim. Zadnja ura bije, zato na branik za krščansko resnico in kmečko pravo. — Navsezadnje so to le stari klerikalni manevri, ki se ponavljajo pred vsakimi političnimi volitvami, toda danes, ko imamo svojo lastno edinstveno državo, pomeni hujskanje te vrste protidržavno propagando, katere namen je osovržiti srbsko pleme in razširiti nezaupanje v oblasti in odpor proti državi avtoriteti. Treba je tudi vedeti, da vidijo to hujskanje katoliški duhovniki, ki so prisegli pokorščino rimskemu papežu, ki podpira potom svojih internacionalnih škofov pustolovščine bivšega cesarja Karla.

— Na delo tedaj, ker resnobni so dnovili. Z ozirom na našo večerajšjo notico zanika »Slovenec«, da bi bili »nositelji protidržavne gonje klerikalni agitatorji in posamni duhovniki, ki se še vedno ne morejo užitivati v nove razmere« ter piše: »Pozivamo državno oblast, naj ugotovi, kdo so tisti protidržavni agitatorji, in v slučaju, če jih zasledijo, naj jih eksemplarno kaznuje, kakor to zahteva interes države.« Pozdravljamo to »Slovenecovo« zahtevo z željo, da bodo naše oblasti takoj ustregle »Slovenčevim« zahtevam ter poklicale na odgovor številne klerikalne agitatorje, ki zlasti po Dolenjskem begajo našo ljudstvo ter ga ščuvajo proti državi, proti srbskemu delu našega naroda, zlasti pa proti vojski. Naj se vladni organi samo potrudijo na razne klerikalne shode in shodičje po deželi, pa se bodo takoj prepričali, kdo so tisti elementi, ki širijo med narodom protidržavno razpoloženje. Prišla bodo na dan imena, ki bodo takoj sapo zaprla »Slovenec«, ki se sedaj ošabno trka na patriotska svoja prsa in zavija hinavsko oči kot po krivem obrekovanju nedolžnost. Na delo torej, oblasti, da se dožene, dali so naše trditve

neutemeljene in če smo res delali krivico — klerikalnim agitatorjem.

— Našim oblastem v uvaževanje. Prejeli smo tole pismo: Ena izmed najvažnejših nalog naprednih inteligentov na deželi je ta, da z vztrajno vneto budijo med kmetiskim ljudstvom čut do narodnega edinstva in da odstranjujejo vsak dvom na srečno bodočnost naše ujedinjene Jugoslavije in naše dinastije. Težka je naloga, toda z veseljem smo se je oprijeli. Pa glej razočaranje! Mislec, da nas bo v tem patriotičnem stremljenju naša oblast z vso svojo avtoriteto podpirala, opazujemo žal prav nasprotno, da v nobenem slučaju država svoje avtoritete ne poudarja in ostaja le pri grožnjah in sklicevanju na velike kazni zoper rušilce državne integritete. Ali naj potem še pri takem nevhvaležnem delu vztrajamo? Ali naj se dan na dan izpostavljamo zasmehu in maščevanju nahajajo dogodki kakor v jeseni v Veliki Dolini ob hrvaški meji? Velika Dolina še danes ni maščevana, vso afero se hoče uspavati. »Doma« moljbova dopisnik pa hinavsko tarna, da še do danes nimajo tani šole, ker se učitelji raje po Ljubljani sprehajajo. Kar za glavo se prijemamo od začudenja, ko vsak dan čitamo najgusnejše hujskanje zoper državo, vojsko in vodilne osebe. Koliko časa bo to še trajalo, da bodo državne oblasti s prekrižanimi rokami gledale vse to početje protidržavnih življenj in listov? Ali ni meročajnim osebam nič znano, da se med ljudstvom »nekaj pripravlja«, kakor sami pripovedujejo.

— Prepovedani habzburški in monarhistični listi. Predsedstvo deželne vlade opozarja na to, da so listi »Reichspost« z večerno izdajo »Wiener Stimmen« ter časopis »Staatswehr«, izhajajoči na Dunaju, v naši kraljevini prepovedani ter da se ne smejo niti prejemati, ker bi bili sicer naročniki kaznovani, ne glede na škodo, ki jo utrpijo s tem, da se jim doposlani listi že na poštini uradih Slovenije zasežejo.

— Češkoslovaška umetniška razstava v Ljubljani. Cesar smo si že davno želeli, dosežemo končno še tekom letošnje jeseni: češkoslovaški umetniki (slikarji, kiparji i. dr.) pridejo v Ljubljani razstaviti svojih umetnin. Razstave se udeležijo baje zastopniki vseh č. s. umet. društev in skupin. Istočasno se vrši v Pragi umet. razstava slovenskih slikarjev in kiparjev. Obe razstavi bosta stali pod pokroviteljstvom č. s. konzulata v Ljubljani.

— Bančni zavodi v Ljubljani poslujejo izza 1. aprila 1921 za stranke od 1/2 ure.

— Iz našega tiska. S prvim aprilom je prevzel lastništvo »Tabor« v Mariboru poseben konzorcij JDS, kateremu načeljuje Lovro Petovar. Novi konzorcij je prevzel tudi odgovornost za posle uredništva in uprave ter je odpovedal službo sedanjim urednikom. Glavno uredništvo »Tabora« prevzame dosedanj urednik »Murske Straže« g. Božidar Borko.

— Zakaj v Zagrebu pišejo »Wien«? V zagrebških listih čitamo namesto »Beč« najčesče »Wien«: vlak iz Wiena, življenje v Wenu itd. Nam se zdi to povsem neumestno. Tuje kraje, ki jih je naš narod skozi stoletja imenoval s svojim imenom, bomo pač tudi odslej imenovali tako. Nemcem ne bo prišlo na pamet, da bi na Dunaju v svojih organih začeli pisati o »Ljubljani« in »Zagrebu«; faktično pišejo le »Laibach« in »Agram«. Končno: ali bomo pisali tudi »Roma« namesto »Rim«?

— Primorski dan na Jesenicah. Na Inicijativo Jugoslovenske Matice, podružnice na Jesenicah, priredijo jesenjska narodna društva na belo nedeljo 3. t. m. primorski dan z razporedajo žalnih znakov, razglednic tržaških nasilstev in z večernimi prireditvami. Rodoljubi, segajte po teh žalnih znakih, spominjajoč se na bedne žrtve Rapalla in priglavljenega koroškega plebiscita! Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze!

— Za slučaj mobilizacije. Mariborski listi priobčujejo uradno vest, da se morajo v slučaju mobilizacije vsi vojaško obvezni moški in vsa popisna živina in vprega zbrati na Travniki poleg »Križev« vega dvora« na Ruški cesti.

— Otvoritev poštne nabiralnice Prekopa. Dne 10. aprila 1921 se otvori v Prekopi (občina Prekopa) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Prekopa. Podrejena je pošti na Vranskem. V okoliš nabiralnice spadajo sledeči kraji in selišča: 1. Prekopa s krajevnimi deli Mala Prekopa in Prekopa. 2. Stopnik s krajevnimi deli Marof in Stopnik. 3. Čeplice s krajevnimi deli Čeplice in Vivoda.

— Pritožba očetov jezuitov. »Sv. Jožef ima premalo častilcev«, tako tarnajo ljubljanski očetje jezuiti, tako tožita moška in ženska kongregacija, ali ljudje nečesto odpreti svojih mošnjikov: za nove zvonove, za altare, za spovednice in klopi in seveda tudi za nove orgle. Pobožni ljudje pa pravijo: V pridigah in pri spovedi pritiskajo patri S. J. le na nas, da naj damo in damo »dobro namene«, na Rim, kjer rezidira general Jezuitov z glavno blagajno, polno težkih milijonov, pa gospodje ne apelirajo, da bi prispeval kaj za opravo in čast ljubljanskega sv. Jožefa. In tako bo cerkev seveda služila še na dalje za namene, za katere jo je odločil stanovanjski urad.

— Kaj je s staroselavnimi »krškimi« raki? Desetletja — najmanj štiri, — so že minila, odkar smo zadnjič uživali slastne krške rake. Ali bi »Krajsko ribiško društvo« ne moglo ukreniti, da bi se te vrste raki zopet zaredili v Krki? To, kar pride zadnja leta na trg, so pravi pritlikavci proti nekdanjim krškim rakom, ki jih je tudi Dunaj dobro poznal, a še boljše plačeval. Poskušnja bi se nemara izplačala.

— »Letoraz« — »Sveraz«. Češke dame v zvezi s č. s. umetniki se trudijo, da iztrebijo nem. hrbovski »Dirndlkostim« ter so ustvarile praktično obleko za letno dobo in za doma po č. s. narodni noši. Blago — temnomodre barve z belimi cvetkami, pastelne modre ali rdeče barve s cvetkami — se izdeluje v tovarnah v Nachodu in Holešovicah. Obleka bo cenena, lahka in lepa, a tudi res češkoslovaška. »Dirndl« mora izginiti.

— Iz mesarskih krogov nam pišejo: Izvoz govejega mesa je v zadnjem času tako narasel, da mesarji, ki izvršujejo svojo mesarsko obrt, ne morejo konkurirati z milijonskimi družbami po današnjih predpisanih maksimalnih cenah. Z ozirom na to opozarjamo občinstvo na to, da se od sobote 2. aprila t. l. ne bo prodajalo govejega mesa v Ljubljani, ako vlada med tem ne izda drugih naredb.

— Velik požar na Kodeljovem. Po leg gradu Kodeljovo ima baron Codelli obširen in velik hlev, v katerem je 27 glav živine, po večini plemenitih krav. Nad hlevom in pri hlevu so bile velike ahrambe za krmo in stelo. Danes ob 1.45 ponoči je začelo v hlevu goriti. Ogenj je prva opazila stanovalka Marija Jakopič. Takoj je alarmirala vse stanovalece gradu, služinčad in lastnika barona Codellija. Tudi bližnja vojaška straža je takoj stopila v pripravljenost in avizirala v bližnjem vojaškem skladišču nastanjeni vojaški oddelek. Rdeči petelin se je pokazal na desnem vogalu hleva. Takoj pa je bil v hlev v največjem plamenu. Na lice mesta ste takoj prihiteli požarni brambi iz Ljubljane in Most. Gasilci so z velikanskim trudom in naporom, z neumorno požrtvovalnostjo in agilnostjo požar popolnoma lokalizirali na hlev. Od 2. danega jutra so brigadne neprestano delovale in brigadne globoke curke vode v visoki ogenj, ki je razsvetljeval vso okolico. Ob 6. jutraj so gasilci oženj popolnoma ugasili. Škoda je velikanška. Cenijo jo na več milijonov kron. Zgorelo je 800 tisoč kilogramov sena in slame. — Polje je takoj začela proizvajati po vzrokih nastalega požara. — Kakor nam poročajo, je že toliko dognano, da je oženj zanetila hudobna roka. Pričakovati je v kratkem času aretacije dotičnih zlikovcev. Vse živino so rešili, tako tudi vse poljedelsko orodje, pred vsem novi, moderni ameriški plug.

— Hipno je zblaznel. Kakor nam javljajo, je nesrečni Ivan Maršič le hipno zblaznel, torej ne gre za steklino. Maršič je sedaj v bolnišnici povsem miren. Kak strah je Maršič povzročil med radovednimi gledalci v šolskem drevoredu, ko je skočil z drevesa, — kaže prigodba nekega gospoda. Gospod je bežal pred steklim človekom. Med begom je padel na tla. Pri tem si je podrgnil po levi roki, kjer je imel

zlat prstan z dragocenim briljantom. In gospod je imel smolo! Briljant mu je padel iz obsega in se izgubil. Drugi dan, včeraj jutraj, so dragoceni kamen dolgo časa iskali. Našli so ga!

— Najdeno truplo. Nekoliko slabomni, 67-letni posestnik Jakob Jelenc je dne 24. marca t. l. ob 7. jutraj zapustil svoj dom na Črnuvi pri Mošnjah na Gorenjskem, češ da gre do streharja Knaflja in Dobrempolju. Od takrat se ni več povrnil. Na Velikonočni ponedeljek opoldne so ga po dolgem iskanju našli njegovi sinovi Valentin, Janez in Ciril mrtvega v Savi pod Gobovcem pri Ljubnem. Domnevajo, da je Jelenc šel sam v vodo in se utopil. Družini je že dalj časa govoril: »Rad bi umrl«.

— Nečloveška žena. O tragični smrti posestnika Janeza Kreka, p. d. Lužarja na Govejku pri Sv. Katarini, smo že poročali. Postal je žrtev svoje maščevalne žene Marije. Že dalj časa je žena gojila proti svojemu možu sovraštvo in je kovala hudobne naklepe, kako bi ga spravila s sveta. Kakor so dosedanje poizvedbe dognale, je žena Marija nagovarjala več mladih kmečkih fantov sosedov, naj ji moža umore proti dobremu plačilu. Žena v zadnjem času ni marala moža. Nagovorila je kmečkega fanta Alha, naj moža ustrelji, za kar mu je plačala nagrado 10.000 kron. Na velikonočno nedeljo ob zgodnjih jutranjih urah je Janez Krek odhajal s svojimi otroki v cerkev v Soro k vstajanju. Ne daleč od njegovega posestva pri Tahovskem mlinu pa je iz zasede počil strel. Janez Krek, zadet v prsa, se je takoj mrtov zgrudil na tla, samo kratko vzklikajoč: »Jo! Jo! Otroci so umorjenega očeta jokajoč obstopili. Pravega morilca še niso izsledili.

— Nevarna vlomilska družba v Ljubljani. Zadnje čase se je priklatlila iz Trsta v Ljubljano nevarna vlomilska družba. Nekatere člane te družbe so že polovili in spravili pod ključ. Kljub temu pa so ostali svobodni svedrovi počeli zopet z vlemi po raznih trgovinah. Drzen vlom so v torek ponoči izvršili v trgovino svedarja Oroslava Dolence v Wolfvov ulici. Vlomilci so se nemoteno splazili v trgovino in začeli vrtati blagajno. Precej so jo navrtali. Najbrže jih je bel dan prepadel, ker so blagajno pustili nedotaknjeno. Policija je že dva dni neumorno zasledovala te svedrovec, toda dosedaj brez vsakega pozitivnega uspeha, ker so se ji svedrovi poskrili v varna skrivališča.

— Razkrinkani Amerikane. Pred nekaj dnevi okoli 8. ure zvečer je stopil na policijo pred rev. nadzornika g. Ljubiča mlad, nekoliko prepadel mladenič drznega četa. Kratko se je predstavil nočno službo vršecemu nadzorniku: »Gospod! Jaz sem — John J. J. J. J. Nadzornik je došleca premeril od nog do glave in ga vprašal: »Če si želite?« Došlec v lomeči nemščini: »Prosim, sem brez denarnih sredstev... Pot v Trst«. Nadzornik ga je začel izpraševati in mu postavil vprašanja: »Kje je rojen? Kaj je vaš poklic? Državljan?« Kratko mu je odgovorjal: »Jaz sem Amerikan. Rojen sem 2. julija 1. 1900 v Brooklynu Sev. Amerika. Sem mehanik...« Kje ste bili do sedaj? »Do sedaj? V Avstriji. Peš skozi gozdove in po ovinkih sem prišel v Ljubljano. Hočem v Trst, da se vkrcam na kako ladjo v Ameriko. Sem popolnoma brez denarja. Ohne Geld! Nadzornik Ljubič je na to vpludno obljubil »amerikanec« podpore in potne dokumente. Iz prijaznosti mu je ponudil brezplačno prenočišče v samotni policijski celici sicer na trdi alamnjaci. Amerikanec je ponudbo s pritajenim zadovoljstvom sprejel. Dobro je spal. Drugi dan pa je bil nekoliko razočaran, ko mu niso hoteli kar na mah izročiti potnih dokumentov, ampak so ga lepo držali v zaklenjeni celici — njega svobodoljubljene amerikankega državljan. Nadzorniku Ljubiču, dobremu poznavalcu tržaških svedrovec, je bila nenavadna fizionomija amerikanca zelo sumljiva in je prišel do zaključka, da se pod imenom »John J. J. J.« mora skrivati kak nevaren svedrovec. Hipoteza ni bila brez stvarne podlage. Po dolgem obhajevanju je te dni amerikanec John pokazal svojo pravo barvo. John je lakonično, mirno in brez vsakega patosa priznal: Nisem John J. J. J. Sem Alojzij Saver (Schafer), rojen 1. 1900 2. julija v Gorici, tja pristojen, mehanik in slikar. John je na to policijsko obširno opisoval svoj roman burnega življenja. Pripovedoval je: »Sem sin bivšega trgovca z jetvami nam Ivan Saverja. Moj oče je imel trgovino v Gorici, ulica Dogana 9. Leta 1910 je napravil konkurz in odšel v Ameriko. Moja mati se preživlja z branjarjo. Ze v zgodnji mladosti sem začel v alabo družbo. Z 12 letom sem postal — tat...« John je nato začel obširno, a kratko naštevati vse svoje nebrojne tatvine in drzne vlome. Postal je zelo nevaren in premeten vlomilec. Ker je osumljen, da je soudeležil pri velikem vladu, katerega so bili došlec že ne izsledeni vlomilci lanske leto v avgustu izvedli v bačnem zavodu »Banca Commerciale Triestina«, od koder so odnesli 125.000 ital. lir. Tako je razkrinkan amerikanec John!

— Obligatorno cepljenje proti kozam. Z ozirom na vedno se ponavljajoče slučaje osepnje v Sloveniji in ker se v Ljubljani steka ves promet Slovenije ter ni izključeno, da se занese osepnice tudi v Ljubljano, je odredil zdravstveni odesk za Slovenijo in Istro rasilno cepljenje vsega prebivalstva, s katerim se spoji tudi vsakoletno glavno cepljenje dojenčev in revakcinacija šolarjev. Vršilo se bo javno

brezplačno cepljenje proti kozam-osepnici v Mestnem domu od 5. aprila do 23. aprila vsak delavnik opoldne, potem popoldne ob 4. uri za ženske in otroke; ob 5. uri za moške; v šolski in ljudski šoli, od 5. aprila do 9. aprila, vsako popoldne ob 4. uri za ženske in otroke, ob 5. uri za moške; v šoli na Zoisovi cesti, od 11. aprila do 16. aprila, vsako popoldne ob 4. uri za ženske in otroke, ob 5. uri za moške; v ubožnici v Japeljevi ulici, za Vodmat, od 18. aprila do 23. aprila, vsako popoldne ob 4. uri za ženske in otroke, ob 5. uri za moške; v šoli na Barju v sredo 13. aprila ob 4. popoldne. Pri pregledu cepilencev, teden kasneje, se izroče aprileva o cepljenju. V zvezi z navedbo deželne vlade in zdravstvenega odeska je to zasilno cepljenje obligatorno za vse osebe, ki niso bile cepljene v zadnjih dveh letih, ter za otroke-dojenčke, ki so starejši kot dva meseca. Prestopki se kaznujejo z globo 10 do 1000 kron, odzema z zaporom od 1 do 6 tednov. Ker je cepljenje zoper kozo edino uspešno sredstvo, da se ta nalezljiva bolezen ne pojavi, pozivlja mestni magistrat vse občinstvo, da izpolni to dolžnost.

— Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo: pisarn. moči, krojači, čevljarji, peki, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, hotel. sobarice, slikarji, trgov. sotrudniki, sotrudnice, dinarji, dinarice, kovinarji, sedlarji, vlagalke, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejemajo: blanci, polji, dekle, polji, delavci, kovinski strugarji, strojni monterji, kovači, mizarji, usnarji, zidarji, šivilje za obleko in perilo, sohtator, stolariji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Pokrajinski inšpektorat finančne kontrole. Notico, ki smo jo pod tem naslovom včeraj priobčili, je, kakor smo se prepričali, približila. Podpis g. Pfeiferja na notici je bil ponarejen.

— Priďte v nedeljo in na praznik Kovača v Tomačovo na ljuto-merčana!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.
Drama:

Petek, 1. aprila: Mrakovci. Red C.
Sobota, 2. aprila: Bajka o volku. Red D.
Nedelja, 3. aprila: Mrakovci. Izven.
Ponedeljek, 4. aprila: Miss Hobbs. Izv.

Opera:

Sobota, 2. aprila: Tosca. Red B.
Nedelja, 3. aprila: Zlatorsog. Izven.
Ponedeljek, 4. aprila: Thais. Izven.

— Iz gledališke pisarne. Radi narodne obolevosti dveh članov odpade današnja operna predstava »Fra Diavolo«, izven.

— Literarni večer. Danes ob 8. uri v veliki dvorani Mestnega doma literarni večer. Čita Franc Lipah. Na sporedu izbrana dela iz svetovne literature (Wilde Turgenejev Andersen). Vstopnice po 5, 3 in 1 dinar pri blagajni.

— Koncert. Ljubljanski učiteljski pevski zbor bo izvajal na svojem koncertu dne 7. aprila sledeče mešane zborje: J. Pavličev »Kaj ve misli?« lepa, globoko čuteča skladba; F. Juvanec »Izgubljeni cvet« splošno priljubljena pesmica; dalje E. Adamčičeva »Ljubljanski polje«. V enah. Zbiraj se, lepi zbori! Kdor je truden... Če ti ne boš moj... In Ne maram tebe. Ljubke pesmice najnovejšega izvora, zložene v živem — narodnem tonu. Zbor zapoje tudi A. Nedvedov »Nazaj v planinski raj« stara, večno lepa, učiteljsku prirojena pesem. Vstopnice za ta koncert bodo v predprodaji v Učiteljski knjižarni. — Františkanska ulica 6.

— Ljudski koncert priredijo gojenec in gojenke drž. moškega in ženskega učiteljskega sodelovanjem vojaške godbe v torek dne 5. aprila v Götzovi dvorani v Mariboru.

Društvena vesti.

— Jugoslovenska Matice, podružnica v Ložu priredi na Belo nedeljo 3. t. m. ob 4. popoldne na vrtu g. Alojzija Znidaršiča, gostilničarja v Ložu tombolo. Po tomboli v gostilniških prostorih petje (moški in mešani zbor), godba (tamburaši), šaljiva pošta itd. — Vstopnina k tomboli prosti, k veselici 1 D. K. obični vdeležbi vabi odbor.

— Zveza delovodij in industrijskih uradnikov ima v soboto 2. aprila ob 7. zvečer v gostilni pri »Zlati ribici« zborovanje. Sprejemajo se tudi novi člani, ter se vsi stanovalski tovariši, ki se niso pristopili vabilu, da pridejo na to zborovanje. Zveza je edino društvo katero nudi vse udobnosti glede socialnih in gospodarskih koristi svojih članov.

— Klub »Soča« naznanja svojim članom in prijateljem, da se vrši v soboto dne 2. aprila v restavraciji pri »Zlatorsog« družbani sestanek, katerega se udeležijo tudi slavnoznanstveni koncert.

— Splošnega sloven. ženskega društva odborova seja je jutri v soboto ob pol 4. popoldne v društvenih prostorih. Odbornice, pridite polnoštevilo!

— I. splošno društvo jugoslovenskih vpočencev ponovno opozarja svoje člane na svoj redni občni zbor, ki se vrši dne 3. aprila t. l. v Narodnem domu v Ljubljani. Po obnem zboru se vrši pogovor za občinske volitve v Ljubljani.

— Zahvala. Društvo vpočencev južno železnice se tem potom v imenu vseh članov zahvaljuje gospodu županu dr. Tavčarju za premog, katerega nam je nakazal. Odbor.

Najnovejša poročila.

Dogodki na Madžarskem.

KARL SE VEDNO MADŽARSKI KRALJ.

—d Beograd, 31. marca. Presbiro poročila z Dunaja: Tu se veruje, da je Karl vrnil v Budimpešto v sporazumu z madžarskimi odgovornimi krogi. »Reichspost« pravi v uvodniku, da je po madžarski ustavi dosmrtni kralj oni, ki je bil venčan s krono sv. Stefana. Ker Karl ni abdiciral, se smatra, da je on edini zakoniti madžarski kralj. Madžarska danes ni republika, ona je kraljevina. V odsotnosti kralja vrši vso oblast Horthy.

ITALIJA PROTI BIVŠEMU CESARJU KARLU?

—d Beograd, 31. marca. Presbiro poročila z Dunaja: »Tagblatt« ocenjuje prihod Karla v Budimpešto kot neuspeh. Poudarja, da se bo tudi Italija protivila vsaki restavraciji monarhije na Dunaju. Politični faktori v Čehoslovaški in Jugoslaviji se tudi pripravljajo na vse eventualnosti.

MADŽARSKA VLAĐNA STRANKA POZDRAVLJA KARLA.

—d Beograd, 31. marca. Presbiro poročila iz Budimpešte: Vlada stranka je imela ponoči od 29. do 30. marca sejo. Zivahno so pozdravili ministra za vere, ki je sprejel Karla v Gobošču.

SEKSKRALJ KAREL SE ODREČE PRESTOLU V KORIST SVOJEMU SINU.

—d Beograd, 31. marca. Presbiro poročila iz Budimpešte: V peštanskih političnih krogih se govori, da se bo kralj Karel, čim bo proglašen za kralja, odrekel prestolu v korist svojega sina. Horthy in graf Andrássy bi bila njegova namestnika.

AVSTRIJA IZTIRA MADŽAR-SKE MONARHISTE.

—d Dunaj, 31. marca. V svojem poročilu v odseku za zunanje posle o odredbah povodom zadnjih dogodkov na Madžarskem je naznanil zvezni kancelar dr. Mayr, da

se namerava iztirati grof Thomas Erdoedy. Naznanjen bo poleg tega državnemu pravdnistvu zaradi suma veleizdaje.

SEJA USTAVNEGA ODBORA.

—d Beograd, 31. marca. 31. seja ustavnega odbora je predsednik dr. Ninčić otvoril ob desetih. Čital se je član 65., ki se glasi: »Oblastve skupščine imajo pravico, izdati oblasti uredbe o vseh vprašanjih, ki spadajo v njihovo kompetenco. Oblastve uredbe razglašajo oblasti veliki župan. Veliki župan ne bo razglašal uredb, o katerih smatra, da niso utemeljene v ustavi ali zakonu. Take uredbe pošlje s svojim mnenjem državnemu svetu v odločitev in poroča pristojnemu ministru. Ako državni svet ugotovi, da uredba ni utemeljena niti v ustavi, niti v zakonu, se ne bo razglasila. Državni svet je dolžan, da v roku dveh mesecev izda odločitev. Ako v tem roku ne izda rešitve, postane uredba izvršljiva.« Ta redakcija se sprejme z večino glasov. — Minister za konstitucijo pravi, da član 64. ne more staviti na dnevni red, ker je eno vprašanje se nereseno, t. j. ali se bodo oblastve skupščine volile s tajnim ali javnim glasovanjem. Z večino glasov se sprejme član 64., ki se glasi: »Oblastveni odbor predpisuje pravilnik in navodila glede izvršitve oblastvenih uredb.« — Minister za konstitucijo predlaga po sporazumu nastopno redakcijo člena 67.: »Državna upravna oblast nadzira posle samoupravnih oblasti po velikiemu županu in posebnih strokovnih organih. Državna oblast ima pravico zadržati izvršitev vsake odločbe samoupravnih organov, ki ne bi bila utemeljena v ustavi, zakonu ali oblastvenih uredbah. (Izpusti se: »Ali kriš splošni državni interes?«) Proti rešitvi velikega župana se lahko vloži pritožba pri državnem svetu v zakonito predpisanih roku. Ako državni svet se odloči nadalje v enem mesecu od dne, ko prejme rešitev, postane odločba izvršljiva.

GIOLITTI V RIMU.

— Rim, 31. marca. Ministrski predsednik Giolitti se je včeraj dopoldne vrnil v Rim. Popoldne se je sešel ministrski svet pod njegovim predsedstvom.

»ČETAŠI« NA VIPAVSKEM.

— Vipava, 30. marca. Na dan ankesije, 23. marca je bilo proti večeru v gostilni pri Trčlju na Vrhu polju voč vojakov. Začeli so izstivati domačine pa tudi plačati niso hoteli, kar so popili. Izstivali so pretep. Počli je strel in vojaki so bežali v Vipavo, kričoč: na pomoč, »četaši« so tu. Iz Vipave pa je odšla takoj večja četa vojaštva na Vrhopolje kakor bi šli v boj. Naskočila je vas in razpostavila strojnice. Potem so iskali »četaše«. Drugi dan so orožniki aretirali mladega Trčlja in gostilniškega hlapca, ju vklelili in odpeljali v Vipavo. Stotnik planincev se je spravljal nad hlapca in ga surovo tepel in brcal. Praveči škandal!

AMERIKA IN ZAVEZNICI.

—d Beograd, 31. marca. Presbiro poročila iz Pariza: Francoska vlada se ni prejela nobene note iz Amerike. Neke brazovske javila, da je washingtonska vlada izjavila, da zaveznikom vladam ni poslala nobene note. Vendar krozi glasovi, da ministarstvo pravljaja diplomatsko noto, ki bo nekak odgovor na poslednjo angleško noto, katara se kaže mednarodnih mandatov. V notih se bo izjavilo, da se Zedinjeno države nikakor ne odrekajo pravicam, pridobljenim z enake. Kakor tudi da Amerika ne bo sprejela nikake definitivne odločbe, ki bi jo zavezniki sklenili bodisi glede odredanja mednarodnih mandatov bodisi glede kateregakoli drugega vprašanja, ki bi se nanašalo na pridobljene pravice, ako ameriška vlada ne bi predhodno dala svojega pristanka.

Gospodarske vesti.

—g Valutna reforma v Dalmaciji in na Sušaku. Beograd, 31. marca. Ministrski svet je na svoji zadnji seji

sprejel naredbo o valutni reformi v Dalmaciji in na Sušaku. Izvoljeni so bili tudi predsedniki in podpredsedniki komisije, ki bodo v kratkem odpotovali v Dalmacijo in na Sušak, da pripravijo vse potrebno za izvedbo valutne reforme. Na ta način bo rešeno eno zelo težkih finančnih vprašanj.

—g Naredba o valutah in devizah. Beograd, 31. marca. V kratkem izide nova naredba o valutah in devizah, ki stoji v veljavo s 15. aprilom.

—g Zadruga Zveza v Celju ima svoj 15. (37.) redni letni občni zbor v nedeljo, dne 3. aprila 1921 ob 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Zborovanja se neudeležijo radi odloži hrvaški in srbski zadrugarji.

Borza.

—d Zagreb, 31. marca. Devize: Berolina 220—230, Budimpešta 0—43, Bukarešta 195—200, Italija 585—588, London (izplačila) 565—568, London (ček) 0—565, Novi Jork (kabel) 143.50 do 144.25, (ček) 142—143, Pariz 995—1005, Praga 189—190, Svica 2470—2480, Dunaj 21—21.20, Valute: ameriški dolarji 139.75—140, avstrijske krone 22—23, belgarski levi 185—190, carski rublji 60 do 75, češkoslovaške krone 185—190, francoski franki 980—990, napoleondori 474—476, nemške marke 221—230, romunski leji 195—196, italijanske lire 565—570.

—d Beograd 31. marca. (Devize.) London 141—0, Pariz 250—251, Zeneva 615—620, Solun 277—280, Rim-Milan 143.50—147, Pariz 47—47.50, Berlin 37.25, 37.40, Dunaj 5.25—5.35. Valute: francoski franki 246—247, ameriški dolarji 35—35.10, grške drachme 270—275, italijanske lire 140—142, romunski leji 49.10—49.25, belgarski levi 42.75—43.25, nemške marke 56.50 do 57, avstrijske krone 5.50—5.80, 20 dinarjev v zlatu 28—29.50, napoleondori 119.25—119.50.

—d Curia, 31. marca. Devize: Berlin 9.22%, Holandija 199, New York 575, London 22.63, Pariz 40.45, Milan 23.65, Bruselj 42.30, Kodani 104, Stockholm 136, Kristijanija 94, Madrid 80.50, Buenos Aires 200.50, Praga 7.65, Varšava 0.73, Zagreb 4, Budimpešta 1.75, Bukarešta 8, Dunaj 1.53, avstrijske krone 0.94.

—d Praga, 31. marca. Devize: Amsterdam 263.50, Berlin 120.75, Curia 1318.50, Milan 313, Pariz 532.50, London 299, New York 74, Beograd 207, Bukarešta 104.62, Sofija 91.50, Dunaj 10.72%, Varšava 9, Zagreb 51.50, Budimpešta 22.75, Valute: Nemške marke 120.75, švicarski franki 1313.50, italijanske lire 310, francoski franki 529.50, angleški funti 297, ameriški dolarji 72, jugoslovanski dinarji 198, romunski leji 104.62, bolgarski levi 87.25, avstrijske krone 10.72%, poljske marke 9.

Turistika in sport.

—Dirka kluba »Kolesarjev in močkolčkov Ilirijac« v nedeljo ob 3. uri na Celovški cesti se vrši le v slučaju lepega vremena. V nasprotnem slučaju se preloži dirka na poznejši čas. Do sedaj je prijavljenih 29 dirkačev. Na startu oziroma na cilju bodo postavljene klopi in bo svirala godba.

Izpred mariborske porote.

—Dva uboja. V četrtek 31. marca se je pod predsedstvom deželne sodnega svetnika dr. Muleja končalo zasedanje porote. Na zatočni klopi je sedel Anton Kosi s Seneškega vrha, ki je 5. februarja na poti od sodnice v Ormožu ubil tačbo svoje žene, 65letno Ivano Reich. Bil je obojen na tri leta težke ječe. — Nato se je zagovarjal Jožef Krelec iz Prvečevca, ki je na večer 20. januarja med pretopom ubil a kolom 60letnega Jakoba Klemenčiča in sicer po pomoti, ker je mislil, da je stari Klemenčič tudi eden od njegovih nasprotnikov med pretopom. Jožef Strelec je dobil tri leta težke ječe.

Poizvedbe.

Zgubila se je lovska psica rujava barva, na ovratniku je bilo gravirano ime Jos. Bergman in pasja marka za 1921. Kdor jo pripelje nazaj v Ljubljano, Poljanska cesta 87, dobi dobro nagrado.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Kam pa za praznike?

V Tomačevo h Kovaču malo okrepčat se in na glajček ljuto-merčana iz Fric Zemljčevih vinogradov iz Ljutomeri!

Plačilni natak 1500 mest v hotelu ali kavarni, gre tudi v letovišče. Star 40 let, agilen in moder, na Dunaju obiskoval hotelirsko strokovno šolo. Ker imam popolno svetovno izobrazbo, govorim slovensko, hrvaško, nemško, italijansko bi šel tudi za poslovođa. Ponudbe na Antona Kovatit, gostilna, Piličaja pri Rajhenburgu, Slovenija. 2281

Službe išče

mladenič z dobro dovršenimi 4 gimn. razredi, zmožen strojepisa, korespondence in deloma knjigovodstva za takoj ev. za 15. t. m. Ponudbe pod »Začetnik 2269« na upravo Slov. Naroda. 2269

Jedilna soba

iz orehovega lesa, masivna, prišla od misarja, sestojela iz velike, male kradence, mize za raztegnjenje in šest stolov se prodaja. Ogledati: Strmi pot 6. 2274

Tovorni avto.

3 tonski, v dobrem stanju, se prodaja. Naslov pove upravitelju Slovenskega Naroda. 2266

Sprejme se več krojaških pomočnikov

Simon Hlmanek. Ljubljana, Šteinsburgova ulica 6. 2264

Sena govejega sladkega

kopi za vagon Gokrimidivo građa Codeš, Ljubljana. 2263

Mrvo za govedo.

več kosev kš. prodaja L. Posušar. Št. Vid 1. pošta Ljubljana. 2275

Jzuričen strojnik išče stalne službe.

Nastop iskati. Ponudbe pod »Jzuričen 2266« na upravo Slov. Naroda. 2266

Knjigovodja.

ki bi bil obenem vodja pisarne, popolnoma več dvojnega in ameriškega knjigovodstva. Izurjen v sestavljanju bilanc, dober korespondent in organizator, se išče proti zelo ugodnim pogojem za večje tovarniško podjetje v Ljubljani. Le prvovrstno moči naj blagovoljno poslati svoje ponudbe z navedbo referenc ter svojih zahtev pod šifro: »Vodja pisarne 2267« na upravo Slov. Naroda. 2267

Pez Dobročas izredno lep, plemenito pasme 14 mesecev star z rodbinsko listino (Stammbaum) se prodaja. Na željo tupa pasica-sestra. Pogacarjev trg 3 leva od 10 — 12 ure.

Inženir.

akad. arhitekt in izobražen inženir stavebeni mojster, dolgoletni šefarhitekt na Dunaju, z večletno prakso v projektiranju in izvršitvi industrijskih naprav vseh vrst, prometnih, lesnih, kovinskih, tekstilnih, keramičnih in poljedelskih naprav, šol, cerkev, bolnic, stanovanjskih in trgovskih hiš itd. šče sodeluje pri prvi tvrdki v Ljubljani. Ponudbe pod »Šefarhitekt 2262« na upravo Slov. Naroda. 2262

Krasno posestvo

v Ljubljani, na parterju, a vender še v mestu, obstoječe iz dveh hiš in nad 8000 m² vrta in stavebnih parcel ob glavni cesti na vseh straneh ograjena s potokom, je vseh smrti lasnika takej na prodaj. Cena 600.000 kron. Več se izve pri A. Kuno, Gosposka ulica 7, 1. nadst. 2261

Vabilo

rednemu občnemu zboru posojilnice za Sodrzičico in okolice, t. z. z. n. z.

v Sodrzičici dne 10. aprila 1921 ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi v Sodrzičici.

VSPORED:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzornika.
3. Revizijsko poročilo.
4. Volitev članov načelnika.
5. Volitev enega člana nadzornika.
6. Nasveti.

V Sodrzičici, dne 30. marca 1921.

Načelnstvo.

Kupim konja

za vožnjo in ježo in ne plašnega. Posredbe s ceno na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Konj 2237«. 2257

Iščem poletno stanovanje.

eventualno tudi v bližini kakršne koli kolodvorja. Ponudbe pod šifro »Kaj-september 2256« na upravitelstvo Slovenskega Naroda. 2255

Več dobrih mehanikov

se sprejme. Ponudbe pod »814/2241« na upravo Slov. Naroda. 2241

Svinčnike

Hardtmuth in druge, konfirne svinčnike, krasa navadna in v lesu za kavarne, perosa, radirke, orožje, tekmoči gumij, poslati vosek, klesalni papir itd. na dobalo in drobno naj- F. Pevalak, Ljubljana, ocenje pri A. Kuno, Židovska ul. 4. Kupim rabljene jugoslovanske znamenke.

Papir

pisarnski v manj in skatljah, velika izbira, kameoljasti bel gladek, črtan in kockast, trgovski papir, gladek in karirast, priporoča na debelo in drobno trgovina s papirjem L. PEVALEK, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Kuverte

trgovske, kancelijske itd. vizitke, razne itd. tudi s tiskom trdke, najceneje pri L. Pevalak, Ljubljana.

Svilen papir

v vseh barvah na debelo in drobno najceneje pri

Plavi papir

ovojni za zvezke L. PEVALEK

Risarski papir

raznovrstni Ljubljana, Židovska ul. 4.

Stare kovine

(baker, medenbo, cink itd.) kupuje trgovina z železnino Brosnik & Fritsch, Ljubljana, Cankarjevo nabrzišče št. 1. 827

Prva špeciialna trgovina

z rokavicami in parfumi

Nudi:

rekavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne francoske damске nogavice.

Najfinjši francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana

Dunajska cesta št. 12

Prodajo se stoječi hrasti

Več se poizve: Brdo pri Viču št. 21. 2242

Stenografino in strojepisko

izvežbano poslovođa takoj. Plača po dogovoru. Odgovarjati dr. Josip Klopeč, Janos Trdinova ul. št. 8. 2250

5 vagonov

bukovih drv

popolnoma suhih naprodaj.

Anton Jakomini, Kočevje.

2248 na upravo Slov. Naroda. 2218

Viničar

ki se razume tudi na čebelarstvo, se takoj sprejme. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Pismene ponudbe na Anton Svet, pos. Sp. Šiška, Planinska cesta 276. 2233

Trgovski lokal

na lepem kraju se odda agilnemu trgovcu v kralju. Ponudbe pod »Trgovski 2253« na upravo Slovenskega Naroda. 2253

Traži se više prevajalca

po najbolje tehničara iz njemačkog i takodjer iz francuskog i engleskog jezika u srbohrvatski jezik. Prevajanja su izključivo tehničke naravi. Posao je stalni. Naplata po ugovoru. Ponudbe molj da se šalje pod »Prevod 2218« na upravo Slov. Naroda. 2218

Zahvala.

Za vse izraze sočutja izkazanega nam povodom smrti in boleznij našega nepozabnega soproga, očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Matija Zalar

se vsem najiskrenejše zahvalujemo. Posebej se zahvaljujemo g. zdravniku dr. Schiffreru za njegov požrtvovalni trud tekoma dolge in mučne bolezni in vsem, ki so predragemu pokojnika spremlili na zadnji poti k večnemu počitku.

V RIBNICI, dne 31. marca 1921.

Zaljubljeni ostali.

Prodaja srečk

državne razredne loterije za 2. kolo.

Državna razredna loterija prične meseca maja t. l. s prodajo srečk 1. razredne loterije, katere zbiranje bo julija letos. Interenti in denarni zavodi, ki bi se radi bavili s prodajo teh srečk, se pozivajo, da se obrnejo s prošnjami na Državno razredno loterijo najkasneje do 20. aprila t. l. Načrti loterije z občimi pravili ter pravila za pooblaščenca prodajalce se dobe istotam.

Iz kancelarije Državne klasne lotrije LBr. 2471 od 29. marca 1921.

Brata Čeliković, agentura Novi Sad.

Oddelek za sladkor.

KRISTALNI SLADKOR

Iep, suh, tuzemskega izvora, nudimo pri vagonskih odjemih po zelo ugodnih cenah.

Veletržci in banke, zahtevajte ponudbe!

Brzjavni naslov: Brata Čeliković Novi Sad. Telefon: 113.

rednemu občnemu zboru

posojilnice za Sodrzičico in okolice, t. z. z. n. z.

v Sodrzičici dne 10. aprila 1921 ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi v Sodrzičici.

VSPORED:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzornika.
3. Revizijsko poročilo.
4. Volitev članov načelnika.
5. Volitev enega člana nadzornika.
6. Nasveti.

V Sodrzičici, dne 30. marca 1921.

Načelnstvo.

Nudi:

rekavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne francoske damске nogavice.

Najfinjši francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana

Dunajska cesta št. 12

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. pošto-čkovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelj natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje šel poslat, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšni d. nar.

Konečno se obračamo že na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da pripravijo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

83 Cortlandt Street New York, N. Y.